

Ändringar i AML 3 kap med följdändringar i AFS 1999:3

Ikraft sedan 1 jan 2009

Kritik från EU-kommissionen

Formell underrättelse från europeiska kommissionen
april 2006 - Regeringens tilläggsdirektiv till utredning om
arbetsmiljölagen november 2006

Remissbehandling av utredningens betänkande hösten 2007 -
Omarbetning av en arbetsgrupp inom Arbetsmarknads-
departementet, ny remiss våren 2008

Proposition september 2008 - Riksdagsbeslut november 2008

Ikraftträdande 1 januari 2009 – vilket är vad Sverige lovat EU-
kommissionen

Vad handlar det om?

När direktivet kom ändrades arbetsmiljölagen till att börja med så litet som möjligt – de befintliga paragraferna behölls – föreskrifterna trädde i kraft i april 1995

Lagparagraf 3 kap 7 § om samordning under genomförandet fanns sedan länge

Lagparagraf 3 kap 14 § om byggherrens och projektörernas ansvar att vid projekteringen ta hänsyn till arbetsmiljön fanns sedan ett par år

Noggrann anpassning

- Nu har en mycket noggrann anpassning gjorts till direktivet 92/57
- Flera nya paragrafer har förts in.
- Formuleringarna ligger i flera fall mycket nära direktivets

Vad kommissionens har kritiserat

- Bilaga 1 till direktivet skulle föras in i de svenska reglerna
  - Det skulle klargöras att byggherrens uppgifter alltid kan fullgöras av en ställföreträdare
  - Det skulle finnas en obligatorisk skyldighet för byggherren att utse arbetsmiljösamordnare dels för planering och projektering, dels för genomförandet
  - Utseende av samordnare ska inte befria byggherren från arbetsmiljöansvar
-

Föreskrifterna AFS 1999:3

Byggn.- och anl.arbete

Steg 1 AFS 2007:11

- 2007 reviderades §1 och listan i bilaga 1 i direktivet lades in.

Det blev, tyckte vi, inte bra att definiera byggnads- och anläggningsarbete utifrån listan. Vi har därför skrivit att punkterna i listan är exempel på byggnads- och anläggningsarbete

Föreskrifterna AFS 1999:3

Byggn.- och anl.arbete

Steg 2: AFS 2008:16

- Föreskrifterna fyller ut lagen, men vi har inte kunnat tolka lagen i föreskrifterna.
- Tolkning av lagen i ett separat dokument som är utgivet som Arbetsmiljöverkets interna föreskrifter
- Informationsbroschyr ADI 631 "Nya regler för bättre arbetsmiljö i byggbranschen innehåller det viktigaste i lagen, föreskrifterna och de interna föreskrifterna

AML, de nya paragraferna

- 6 § Byggherrens ansvar, kravet att utse byggarbetsmiljösamordnare
- 7 § Projektörernas ansvar
- 7 a § Ansvar för byggarbetsmiljösamordnare under planering och projektering
- 7 b § Ansvar för byggarbetsmiljösamordnare under utförandet

AML

- 7 c § uppdragstagare och förutsättningar för att utse en sådan
  - 7 d och 7 e §§ samordning på fasta driftställen
  - 7 f § vad som gäller när byggnadsarbete utförs på fast driftställe som är gemensamt arbetsställe
  - 7 g § Gamla 6 §
  - 7 h § Tillverkare av monteringsfärdiga byggnader
-

Arbetsmiljölagen, viktiga nyheter

6 §

- Även planering ingår i byggherrens ansvar under det förberedande skedet, tidigare ingick endast projektering
- Byggherren ska utse lämplig byggarbetsmiljösamordnare för planering och projektering
- Byggherren ska utse lämplig byggarbetsmiljösamordnare för utförande av arbetet
- Byggherren kan utse sig själv. Om han utser någon annan är han ändå inte fri från ansvar

AML: Byggherren och byggarbetsmiljösamordnare (en eller två)

Byggherren befrias aldrig från ansvar för de uppgifter som byggarbetsmiljösamordnaren har att utföra enligt AML. Byggherren har kvar ett "backup-ansvar" för byggarbetsmiljösamordnarens uppgifter under såväl projekterings- och planeringsstadiet som byggskedet.

AV kan välja mellan två olika aktörer vid kravställandet.

Byggherrens ansvar gäller inte bara gemensamma arbetsställen utan alla arbetsställen där det bedrivs byggnads- och anläggningsarbeten.

Arbetsmiljölagen, viktiga nyheter

- Ansvar för projektörer kvarstår
  - Byggarbetsmiljösamordnarnas arbetsuppgifter specificeras enligt direktivet
  - Byggherrens ansvar för planering och projektering och/eller för utförandet kan överlåtas till en självständig uppdragstagare genom särskilt avtal
  - Vid konsumentförhållanden går byggherrens ansvar automatiskt över på en självständig uppdragstagare
-

AML: Uppdragstagare

- Byggherren kan anlita en självständig uppdragstagare/entreprenör som, med befriande verkan för byggherren, övertar allt ansvar som byggherren har enligt AML 3:6 och AFS 1999:3. Detta förutsätter att det finns
  1. ett civilrättsligt uppdragsavtal (totalentreprenad eller generalentreprenad, men inte delad entreprenad)
  2. och ett skriftligt avtal om ansvarsöverlåtelse mellan byggherren och uppdragstagaren.

Aml: Uppdragstagare

Vid konsumententreprenader sker en automatisk övergång av byggherrens ansvar på den självständiga uppdragstagaren om inte annat uttryckligen har avtalats.

Detta förutsätter att det finns ett civilrättsligt uppdragsavtal (totalentreprenad eller generalentreprenad, men inte delad entreprenad).

Bestämmelser om att Arbetsmiljöverket kan flytta ansvaret från uppdragstagare till byggherren eller tvärtom. Detta gäller alltid.

AML, byggande på fast driftställe

Om byggnads- och anläggningsarbete utförs på ett fast driftställe som är gemensamt arbetsställe finns två parallella aktörer med skyddsansvar

- byggherren/anlitad uppdragstagare samt byggarbetsmiljösamordnare med ansvar för arbetsmiljöfrågorna som avser byggnadsarbetet
- samordningsansvarig för det fasta driftstället med ansvar för övrig verksamhet på arbetsstället.

Samordningsansvarig och byggarbetsmiljösamordnare ska samråda med varandra.

AML, samordn. under byggskedet

- Byggarbetsmiljösamordnarens uppgifter under byggskedet omfattar mer än det tidigare gällande samordningsansvaret;
- Samordnaren ska också samordna kontroller av entreprenörernas/arbetsgivarnas egna arbetsmiljöarbete så att dessa följer tillämpliga arbetsmiljöregler och aktuell arbetsmiljöplan. Samordnaren måste därför ha något slags kontroll- eller övervakningssystem.

Byggarbetsmiljösamordnare - utförandet

Samordna tekniska och organisatoriska arbetsmiljöåtgärder för arbetsmoment som ska utföras samtidigt eller efter varandra eller vid beräkning av tidsåtgången

- Säkerställa att entreprenörerna följer tillämpliga arbetsmiljöregler och följer arbetsmiljöplanen
- Samordna åtgärder för att kontrollera att arbetet utförs på ett korrekt sätt
- Se till att obehöriga hålls borta
- Uppgifterna enligt gamla 3 kap 7 §, nu i 3 kap 7 e § kvarstår.

Byggföreskr. – några nyheter

- Byggherrens plikter kompletterade med sådant som har med planeringen att göra
- Utbildningskrav för samordnare
- Arbetsuppgifter för byggarbetsmiljösamordnare under planering och projektering

Revideringarna i byggAFSen

§ 3 Definitioner är kompletterad

Avsnitten

- Projektering (4 – 9 §§)
- Arbetsmiljöplan och förhandsanmälan (10 – 12 §§)
- Allmän samordning (13 – 17 §§)

i de gamla föreskrifterna är reviderade

Upplägget följer AML

- Ansvar för den som låter utföra byggnads- och anläggningsarbete (byggherren) (4 a § - 9 §)
  - Ansvar för vissa andra skyddsansvariga under planering och projektering (10 – 10 a §§)
  - Ansvar för byggarbetsmiljösamordnare som utsetts för planering och projektering (11 – 12 b §§)
  - Ansvar för byggarbetsmiljösamordnare under utförande av byggnads- eller anläggningsarbete (13 – 16 §§)
-

Ändringar i byggföreskrifterna

- 1 § ändrades i föl AFS 2007:11
- 2 § oförändrad
- 3 § kompletterad med definitioner på byggarbetsmiljösamordnare och uppdragstagare
- 4 § upplysningsparagraf om vilka bestämmelser som finns i AML

Ändringar i byggföreskrifterna

- 4 a §: Påminnelse om att uppdragstagare kan ta över byggherrens ansvar
- 5 §: = gamla 4 §, men är kompletterad med planering istället för bara projektering som det tidigare stod
- 5 a § är ny: Byggtiden och tiden för etapper, transporter (t.ex. ROT-objekt), etableringsområdet

Ändringar i byggföreskrifterna

5 b § ny:

- Att planering och projektering inte görs så sent att tid inte finns att samordna utförandet av arbetet
- Det ska klargöras att inte hälsofarligt material finns där ombyggnad, renovering eller rivning ska göras
- Stabiliteten hos objektet under rivning.

Obs att dessa saker är medtagna här för att detta ska göras under planerings- och projekteringskedet

Ändringar i byggföreskrifterna

6 §: Gamla bestämmelsen kompletterad med flera nyheter

Gäller nu byggarbetsmiljösamordnare

Det kan vara en **juridisk person** eller en **fysisk person**

- **Utbildning, kompetens och erfarenhet** som ska kunna **styrkas**

I kommentaren finns detaljer om vad utbildningen bör omfatta och vilken erfarenhet som kan vara lämplig

För **utbildningskravet**, och endast detta, finns ett års frist för ikraftträdandet

Samordnares kvalifikationer

Enligt kommentaren:

- Goda kunskaper om arbetsmiljölagen och föreskrifter som är viktiga inom bygg
  - Erfarenhet av byggnadsarbete
  - Erfarenhet av arbete med samordning, ledning eller styrning av byggprojekt
  - Erfarenhet av projektering (gäller projsamordnare)
-

Ändringar i byggföreskrifterna

7 § om förhandsanmälan

- Gamla 12 §
- Ansvar för uppdatering ligger på byggherren
- Uppdateringen ska inte sändas in till AV (förtydligande)
- Bilagan kompletterad med uppgifter om nya ansvariga, kontaktpersoner, telefonnummer och organisationsnummer

Ändringar i byggföreskrifterna

- 8 § om upprättande av arbetsmiljöplan i princip som förut (10 §) men både byggherren och byggarbetsmiljösamordnaren har ansvar för denna. Byggherren är nu också ansvarig för anpassningen.
- 9 § om dokumentationen: Som förut

Ändringar i byggföreskrifterna

Vissa andra skyddsansvariga

- 10 § om projektörerna. Nu är inte bara projektering utan också planering nämnd.
- 10 a §: Tillverkare av monteringsfärdiga byggnader: Som förut.

Ändringar i byggföreskrifterna

Byggarbetsmiljösamordnare under planering och projektering

- 11 §: BAS ska **delta i planeringen och ledningen av projekteringen**. Resten i paragrafen är ungefär det som står i gamla 5 §.
- 12 -12 a §§ om arbetsmiljöplan. Ungefär som förut. Vi har försökt förtydliga skrivningen så att det blir tydligare att åtgärder vid de 13 arbetena ska ingå.
- 12 b § om dokumentationen: Som förut.

Ändringen i byggföreskriften

Byggarbetsmiljösamordnare under utförandet

- 13 § BAS ska delta i planeringen av arbetet och se till att arbetsmiljösynpunkter beaktas när metoder och utrustning väljs och när arbetena samplaneras och tidsplaneras.
- 14 §: BAS ska organisera skyddsverksamhet på bygget. Anpassa arbetsmiljöplanen och dokumentationen. Vi har försökt trycka på vikten av anpassningen av arbetsmiljöplanen.

Ändringen i byggföreskriften

Byggarbetsmiljösamordnare under utförandet

- 15 §. Som förut, om överinseende över kontrollen av besiktning av tekniska anordningar och om förares kompetens men justerat så att det räcker med tillstånd från arbetsgivare när föreskriftskrav finns på sådant.

Ändringen i byggföreskriften

Byggarbetsmiljösamordnare under utförandet

- 16 §: Det ska gå att få tag i någon kontaktperson för BAS vid alla tidpunkter när arbete pågår.
- 17 §: Som förut
- Straffbestämmelser: Som förut
- Ikraftträdande 1 januari 2009, för utbildningen dock 1 januari 2010.